

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Szent István király napján.

Petrozsény, aug. 20.

Nemzeti ünnepé avatta augusztus huszadikát a magyar törvényhozás. A nemzet összes életerei pezsdülésbe jönnek s az igaz honfi lelkek szent áhitattal telnek el e napon, midőn a Gellérthegy magas ormán dörgő ágyuk és az elrejtett falvak szerény tornyának ércnyelve hálaadó imára hívja mindazokat, kiket a hősök vérével szerzett, fentartott és megszentelt magyar föld hord, táplál és egével takar.

Nem annyira a Szent István koronájának felkent viselője által szentesített törvény rendelkezése, hanem inkább az igaz lelkekben gyökerező hála és kegyelet érzete avatta e napot nemzeti ünnepé, midőn első apostoli királyunk emlékét áldva, buzgó imát rebeg ajkunk a népek és nemzetek hatalmas Istenéhez, hogy Árpád hős magzatainak boldogítására, Magyarország fennállásának biztosítására azt a gondviselészerű vezetőt adta e nemzetnek, a ki a kereszténység meghonosításával s bölcs előrelátással államot szervezett a Kárpátok és Adria között.

És ez az állam, annyi balszerencse közt s oly sok vizsály után, ezer év multával is, idegen népek ellenséges támadásait visszaverve fennáll s fenn fog állani az idők végtelenségeig, ha Szt. István nagy királyunk szelleme jön segítségünkre; ha az Ő dicső emlékén hevülve sorakozunk a hazafiság oltárainál s ezeknél feltámasztjuk a nemzeti önbizalmat, élesztjük a hazafias érzelmeket, tápláljuk és erősítjük a nemzeti lelkek és a kegyelet minden megnyilatkozását.

Első királyunk példáját követve a Hadurimádó szilaj magyar a keresztutból, mint a keresztény civilizáció hős bajnoka emelkedett ki, ideálitva határőrül a Gondviselés által Nyugat és Kelet közé, hol súlyos megpróbáltatások között dicsőséggel megállta helyét. Erején megtörték az ellenséges áramlatok hullámasapásai. És már nem ont rokonvért honfika. Elvonultak vérzivatarok. Lejátszotta véres szerepét a magyar s most új kötelesség teljesítése vár rá: békés, czélutatos munkával a nemzeti állam kiépítése, melynek rendíthetetlen alapját Szent István nagy királyunk vetette meg.

Áldozunk tehát emlékének ne csak lángoló, hanem melegítő tüzrel, igaz hazafisággal, hogy az Ő szelleme jöjjön segítségünkre!

(Z.)

A vasárnapi munkaszünet újabb szabályozása.

II.

Az ipari munkaerő védelme érdekében léptette életbe a törvényhozás fenkölt gondolkodása a vasárnapi munkaszünetet, mely a humanitárismusnak egyik legmagasabb alkotása. Hogy az életküzdelem köznapi fáradaiban kimerült ember időt szentelhesen a hit és családi, valamint a társadalmi élet követelményeinek kielégítésére; hogy egy heti kimerítő foglalkozás után erőtgyűjtő pihenője s az önképzésre alkalma legyen a kereskedőnek és iparosnak: ezt kívánta biztosítani és szabályozni az 1891. évi XIII. törvényezük melynek áldása az általános szabályok alóli kivételre nézve adott felhatalmazás alapján kibocsájtott végrehajtási utasításnál fogva a mi kereskedőinkre és iparosainkra nem terjed ki és pedig csak azért, mert munka és árúhelyük, a határszéltől 10 kilométernél nem esik távolabb. Hogy egyéb indok nem okadatolja a munkaszünet

általános kötelező rendelkezése alóli kivételt, azt a fogyasztó közönség igényeinek kielégítését ismertető, megezőfolthatlanul beigazoltuk, miből is a törvény humanus intencziójából önként következik, hogy a kereskedők, az iparosok, továbbá a kereskedelmi és ipari alkalmazottak érdekéből még kevésbé indokolt a határszél közelségére alapított kivételes rendelkezés. Ez a szempont a kereskedők és iparúzők jól felfogott érdekét még kevésbé érinti, mint a fogyasztó közönségét.

Miért ne részesüljenek a határszálen lakó iparosok és kereskedők a munkaszünet ama áldásában, melyet a törvény az ország más hason foglalkozású polgárainak biztosít.

Mert bizonyításra sem szorul, hogy azzal, ha a vasárnapi munkaszünet délutáni 5 órától kezdődőleg kötelező, ez egyértelmű a munkaszünet nemlétezésével.

Ha a kereskedő délután 5 órakor zárja az üzletet, még eltart egy óra hosszág az árú helyre rakása a helyiség kitisztítása, rendbe hozása. Addig tehát az alkalmazottak sem távozhatnak. És csak azután láthatnak a mosakodáshoz, átöltözködéshez. Mikor ezzel elkészülnek, elérkezett a vacsora ideje s azután már csak kormába, kávéházba mehetnek, de a napi fáradaimaktól kimerülve inkább pihenni térnek mert 6—7 óra mulva ismét az üzletben kell helyt állaniok, hogy hajnalban kezdődő napi munkájukat végezhessek éjbe nyuló késő estig.

Ugyanez áll iparosainkra vonatkozólag is.

Ezek azok a fehér rabszolgák, kik annyiszor felajdultak s oly sokszor kérelmezték már, hogy ők is részesüljenek a vasárnapi munkaszünet jótéteményében. Aziránt esedeztek, hogy engedessék nekik is idő a vallási és társadalmi élet követelményeinek kielégítésére, az önképzésre s magán ügyeik intézésére csak annyi, mint az ország más hasonfoglalkozású polgárainak.

Ezek érdekében emeli fel kérészavát a petrozsényi és járási Ipartestület most, midőn a törvény által biztosított vasárnapi munkaszünet fontos ügye revízió alá vétetik és a felhozott indokokra való tekintettel itt a

„Petrozsény és Videke” tárczaja.

Szerelem és tudomány.

(Elbeszélés.)

Megkondult a falusi kis templom harangja . . . Tompán száll tova . . . összejárva a hegyek közé szórt kis falut . . . Halottja van a helységnek! Meghalt az öreg remete . . . Ott fekszik az erdő alján kunyhójában, egyszerű, fatuskókból összetakolt emelvényen. . . Kiváncsi emberek tömege állja körül a halottat . . . Sokszor jártak ők ide ki, eleséget hozván a remetének, meg bölcs tanácsokat kapván tőle. Különös ember lehetett életében . . . Soha el nem hagyta kunyhóját, senki sem tudta ki volt ő? Messze földről jött s telepedett meg itt e vidéken! Valjón mi sors érthette őt. . . mi indította arra, hogy remete életet kezdjen . . . Megjelenése méltóságteljes volt, egész külseje elárulta nem hétköznapi származását . . . Kiaszott arcza lángolt . . . szeme ragyogott, ha körülvették, ha tanítani kezdett. . . Tanításának alapeszméje ez volt: „Minden muló semmi, csak az Isten örök!”

Mint gyermek sokszor mentem ki az erdő aljára, de nem mertem a remete kunyhójához közeledni. Valami babonás sejtélem támadt bennem és úgy féltem tőle . . . De meghalt ő is. Befejződött viharos élete. . . Körülálljuk ágyát; árunkon valami megmagyarázhatatlan kifejezés ül. Hirtelen elborul az ég . . . a felhőfoszlányok mindinkább tömörülnek. . . Már hullani kezd a zápor. A villám végig cikázik az égen. Önkénytelen mára kulcsoljuk kezünket és imádkozunk! A kunyhó

szegletén egy papírtekerest veszek észre. Mintegy önkénytelen utána kapok. . . és olvasni kezdem. . . A remete életrajzát írta le e papírra.

Hogy is volt csak?

I.

1848-at írtak!

Erdély bércekoszorúza vidékén feküdt egy ősi várkastély. . . a Berédyek családi fészke. . . A meddig a szem elláthat az övék volt az egész vidék. A híres ösöknek csak egy tagja él még: György. Rídeg, mogorva, zárkoszt természetűe miatt senkisé nem szerette. Övéi rettegtek tőle, a szegény pörnép kerülte. Már az ötvenes éveket tullepte. Magas, daliás alakja parancsoló benyomást tett a szemlélőre. Soha senkisé nem látta mosolyogni. Senkivel sem törődött, az ország, a haza ügyei nem érdekelték őt. Feleségét bezárva tartotta kastélyában, a szegény nőnek csak szenvedés volt az élete. De a gondviselés megelégette és véget vetett életének! Ott fekszik a ravatalon, a legnagyobb pompa közepette. (Tudja meg mindenki, hogy Berédy Györgynek volt a felesége). Egyetlen fia volt. Szép, daliás emberré serdült. A külföld híres egyetemén tanult. Híres bölcsészek előadásait hallgatta s úgy szívta fel hatalmas tehetsége mindazon tudományt, mit az évezredek szültek. Az alig 24 éves Pál jelleme is mint apjéé, daczos, erőszakos. Hatalmas, szenvedélyes akarat vezette cselekedeteiben. De ő inkább a gondolkodás embere volt. A modern, a vallástalan szellem hatotta át egész lényét, belvilágát. Kutató szelleme mindenben kételkedett, a mi kézzel foghatolag benem bizonyítható. Csak gondolkozni tudott, de érezni nem. Szívéből hihetolag minden érzelmet kiirtott. Életének egyedüli

czélja: eszméinek megvalósítása, a társadalomba való átültetése, szerinte az ember természetfeletti tulajdonsága a gondolkodás, hivatása a boldogság. A boldogság pedig akkor érhető el, ha eszméinek, gondolkodásának testet adott, megvalósította azokat. Ez volt az ő életczélja. Éppen külföldön utazott, mikor arról értesült, hogy anyja meghalt. Ott áll a koporsó mellett minden megindulás nélkül. Talán nem is tudja, ki nyugszik ott. Tudja, de nem érzi. Nem siratja, mert mindenkinek meg kell halnia valamikor. Már összegyűlt az egész rokonság, már megindult a menet a családi sirbolt felé. Lassan halad a halottas kocs. Végre odaérkeznek. Minden szertartás nélkül helyezik el öröknugalomra a megboldogultat. Berédy György feleslegesnek tartja azt. (A pap lehet még bünösebb mint a halott). Eltemetik, visszaadják az anyaföldnek, melyből alkotott. Az utolsó harangzugás is elnémul. Csendes éj terült le a világra, nemsokára az égen ezer meg ezer csillag ragyogott, oh azok olyan átkozottul ragyogtak. Az ősi kastély verandáján két férfi ül: az apa és fia.

„Nézd fiam ezt a sötét éjszakát, ép’ ilyen az ember élete. Egy nagy álom az. . . semmi való sincs. . . muló minden. Az öröm is a bánat is végesvalami.

Sohse keresd az örömet, sohse érdekeljenek az emberek. Ne mutasd soha, hogy érezni tudsz. . . !”

„Érzéketlen a te fiad apám, tudom hogy Berédynek születtem. A haza, az ember csak üres fogalmak, nem érdemesek, hogy a valódi férfi, a szellem gondolkozzék felettük. Hivatásunk itt a földön, ezen a hitvány sárgómbön: a gondolkodás. Gondolkozni a nagy mindenség megfajthatatlan talányain. Levetközni minden érzelmet, mert az nem méltó „hozzánk.”

határszállón életbeléptetett kivételes intézkedés megszüntetését a legmélyebb tisztelettel proponálva, a tekintetes Kereskedelmi és Iparkamara előtt a helyzetet, a mértékadó — forgalmi viszonyokat és egyéb figyelmen kívül nem hagyható köztekteteket köteles őszinteséggel s részrehajlatlanul ismertetni.

Hogy a kereskedők érdeke nem teszi indokolttá a kivételes intézkedést itt a határszállón, az sem szorult bizonyításra. Kereskedőink már többször kifejezték óhajtasukat, hogy a vasárnapi munkaszünet tekintetében engedélyezett kivételes rendelkezés helyettesítsék hatályon kívül, de akadnak egyesek, akik félreismerve magán érdekeiket nem tudták alárendelni a köztekteteknek. És ezek kapzsisága miatt közös megegyezéssel nem lehetett a humanizmus követelményének megfelelő megállapodásra jutni.

Szükséges tehát, hogy törvénnyel, vagy ezzel egyerejű rendelkezéssel tétessék kötelezővé a munkaszünet itt a határszállón éppen úgy, mint az ország más részében.

Egyenlő polgárai vagyunk e drága hazának mindannyian, kiket a magyar föld hord s táplál; legyen tehát e tekintetben is egyenlő egy a jog, mint a kötelesség. A kereskedők tetszésére bízni nem lehet, hogy az engedélyezett idő előtt zárják be üzleteiket, mert ha az egyik délután 5 óráig nyitva tartja vasárnapokon is az üzletét, akkor az is erre van utalva, aki hajlandó volna alkalmazottainak üdülésre időt engedni s maga is egy héten legalább egy fél napot pihenni, s övének szentelni.

Tiszteletteljes kérelmünk tehát oda irányul, hogy a vasárnapi munkaszünet tekintetében a kereskedők és iparosok itt a határszállón ne essenek az általános kötelező rendszabálytól eltérő kivétel alá.

A közölt kérdések 3 pontjára legyen szabad tiszteletteljes véleményünket az alábbiakban előterjesztve indokolnunk:

Az italmérési üzletek vasárnapi zárórája erkölcsi, egészségügyi, közrendészeti szempontokból viszonyaink között feltétlenül szabályozást igényel.

Petrozsényben s az egész Zsilvölgyben vasárnapokon az öslakosok és az alsobrendű munkás elem az egész délutánt a pálinka mérésében tölti s nők és gyermekek a felnőtt férfakkal együtt az olcsó pálinkát isszák s már esetleg a bódító italtól bereszedve verekednek és késelők egymást. A súlyos testi sértések, gyilkosságok esete elrettentő. A dévai kir. ügyészségnél feljelentett ily büntények az egész Hunyadvármegyében előforduló bűneseteknek felére tehetők, holott Petrozsény, mint az egész vármegyének legnépesebb községe és az egész Zsilvölgy, a háromszázezer lelket meghaladó törvényhatóságnak alig képezi egytized részét.

Nem nehéz ennek az elszomorító ténynek okát adni. Az ország, sőt a Kontinens majd minden részéből idevándorolt különböző szokású s vérmérsékletű, kü-

lönöző vallású és nemzetiségű munkás elem verődik össze különösen a pálinkamérésekben és koresmákban. Hogy ezek keletkezve összeütözköznek, az könnyen érthető. A kereskedés dulakodássá, majd verekedéssé és vérengzéssé fajul. A műveltségnek alacsonyabb fokán álló eme munkásnép érdeke itt az egész Zsilvölgyben az említett indokból kivételes intézkedést tesz szükségessé már azért is, mert éppen ezen elem között a felforgató, a veszélyes tévtanok könnyen terjednek és a bujtogatók a vasárnap délutáni koresmai gyülekezeteket használják fel leginkább a könnyen félrevezethető munkások megtévesztésére és megrontására. Amennyiben általános kötelezővé nem tétetnék, a Zsilvölgyre nézve kivételesen indokolt volna a koresmák és pálinkamérések vasárnapi zárórájának szabályozása olyképpen, hogy az alsóbb néposztálynak lehetetlenné tétessék az említett italmérési helyiségekben tartózkodni vasárnap délutánoként. Sok bünténynek lenne ezzel eleje véve.

A hozzánk intézett kérdések 6. pontjára tartjuk még szükségesnek tisztelettel megjegyezni, hogy nemcsak a mi sajátos viszonyaink között, hanem általában indokolt a pékipar vasárnapi munkaszünetének szabályozásánál a hétfői péksütemény elkészíthetősége tekintettel lenni. Mert vasárnap este már elő kell készíteni a tésztát, hogy hétfőn kora reggelre kisüthessék. Ha pedig a munka megkezdésének ideje hétfőn hajnalra állapítatik meg, a közönség élelemszükséglete esetleg nem nyerne kielégítést azon okból, mert a pékmestereknek nem volna szabad a munkaszünetre való tekintettel segédekkel oly megegyezést sem létesíteni, hogy azok már vasárnap este a szükséges munkát végezzék, hogy hétfőn reggelre a fogyasztó közönség igénye kielégítést nyerhessen.

A hozzánk intézett többi kérdésekre fogyasztási forgalmi, általán helyi viszonyainkra való tekintettel megjegyzést észrevételt nem teszünk, kérelmet nem terjesztünk elő, mert azok közönségünk, kereskedőink s iparosaink érdekeit oly irányban nem érintik, hogy a vasárnapi munkaszünet szabályozásánál az általános rendszabály aluli kivételt indokoltá tennék.

Midőn fenti válaszunkat, illetőleg indokolt kérelmünket a tekintetes Kereskedelmi és Iparkamara nagybecsű figyelmébe ajánljuk, legyen szabad arra is tisztelettel felkérnünk, hogy a magyar nemzeti szempontból kiváló fontossággal bíró vidékünk jogos kívánságait határozottan támogatni, illetékes helyen azokat megismertetni, teljesítésüket annak idején és helyén nyomatékosan előmozdítani szíveskedjék.

A tekintetes Kereskedelmi és Iparkamarának.

Petrozsényben, a „Petrozsényi és Járasi Ipartestület”-nek 1904. évi augusztus hó 17-én folytatva tartott közgyűléséből.

Kiváló tisztelettel:

Zádory Károly
h. titkár.

Joanovits János
elnök.

II.

Forrón süt a nap az égen. A kastély megett elterülő kertben egy férfi jár föl s le nyugtalan léptekkel. A kis, illatos virágok nem érdeklik őt. Viharos, nyugtalan, merész lelke valjón merre jár. E férfi a fiatal Berédy. Egész belvilága forrong, az agya lázzad, a nagy mindenséget ostromolja. Eltűnődik a nagy mindenségen, talán jobban tudja megfajteni. Ő meg akarja fejteni... meg kell fejtenie. Lángszelleme úgy ösztönzi, úgy kergeti előre, csak előre! Önkéntelen megáll, mintha a földhöz tapadna a lába! A kis kertész lakból, ott a kert végén egy öreg nő lépett ki roskatag léptekkel leányára támaszkodva. Az özvegy, a beteg kertésznő volt és leánya Erzsike. Gyöngéd szeretettel támogatja beteg anyját, szép szemeiben egy könnyesépp ragyogott. Lassan haladtak el a viharos lelkű Berédy előtt. Erzsike ajka egy: „jónapot” suttogott. Sokáig elnézte a lánykát és öreg anyját.

Nézte, csak nézte... Erzsike sirt meg mosolygott! Merészen néz utánok Berédy. Meghatja lelkét az a szomorú kép, a mi ott vége ment szemei előtt. Ah félre vele! Gondolkozni akar, de nem tud. Ott van szemei előtt az anya és leánya. Mintha üldöznék őt e látvány, mintha utját állná merész gondolatainak! Fölrohan a kastélyba, előveszi könyveit... Oh, de azok olyan hidegek! Holt betűk vannak bennök! Majd Kossuth egy beszédét olvassa el mintegy öntudatlan. Szívében mintha megmozdult volna valami. Füleibe zsongnak saját szavai: „A haza üres fogalom!” Belülről mintha sugná valami: „Nem igaz... Nem igaz!” Homlokára veríték ül... egész testében reszket; forrong a világ vele... Szíve dobog... mintha, mintha érezni is tudna

KÜLÖNFÉLÉK.

Lapunk jelen száma a kettős ünnepek és munkaszünetre való tekintettel augusztus hó 20-án jelenik meg.

— **Királyszületése napján**, f. hó 18-án zászlódiszbe ültözött nagyközségünk. Az előesten csaknem minden ház ablakai ki voltak világítva. A Kossuth Lajos utca lakói tettek ki leginkább magukért. A Salgó-Tarjáni társulat zenekara szebbnél — szebb indulókkal járta be a nevezetesebb utcákat, hirdetve ezzel, hogy emlékeztet, nevezetes nap előestéjén, dicsőösen uralgó felső királyunk 74-ik évfordulójának előestéjén vagyunk. A nagy napon a templomokban mindenütt hálaadó istentiszteletek tartottak, melyeken a hatóságok és a községben létező összes testületek képviselői voltak, — hálát adva a királyok királyának, az egek Urának, hogy adott szeretett hazánknak olyan alkotmányos királyt, kinek nevét a magyar föld minden lakója hódolattal párosult szeretettel veszi ajkára.

— **Szent István napján** a római kath. templomban az egyházi dalárda Brassay József kántor vezetésével négyes szólamú éneket ad elő; az istentisztelet d. e. 10 órakor veszi kezdetét.

— **Áthelyezés.** A magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Izsákovics Ignác vasuti hivatalnokot Petrozsényből Vajdahunyadra helyezte át.

— **A Járasi számvévk**, kiket a pénzügyminiszter nevez ki, október hó 1-én már elfoglalják állásukat.

— **A pénzügyminiszter** a szolgabírói hivataloknál megváltozott, huszonnégy órán belül csak átmeneti pénzek tartatnak letétben; azonnal, nem mint eddig utalványokkal vagy postakönyvekkel, hanem postai befizetési lappal továbbítottak azonnal, a mi a kezelő személyzetnek nagy megkönnyítésére szolgál, munkaapasztás szempontjából is.

— **Tömeges kirándulások.** Vidékünknek természet és emberi kéz alkotta remekét megtekintendő messze vidékekről zarándokolnak ide kiránduló vendégeink. Az idén, hogy az időjárás a mezőgazdák szomorúságára allandóan a turisták malmára hajtja a vizet, az eddigi évekhez mérten többször látunk nagyobb csoportokban idegen alakokat. Ma reggel érkezett meg az aradi turisták csapata, mintegy 15-en, Marek Mór vendégei. Terveik különösen a Szurdokot és a Boli barlangot megtekinteni. Ennél szebb két helyet országunkban keveset találnának. Ugyancsak délelőtt érkezik Jován Viktor hátszegi járásbíró vezetése alatt az odaváló előkelő osztály 10 tagja, kiknek kalauzolását és fogadását Janza Vazul szolgabíró vállalta magára az ő szokott szívélyes előzékenységgel.

— **A petrozsényi iparostanonciskolának** a beiratások augusztus hó 20-ától 31-ig tartanak. Szeptember hó 1-én megkezdődnek a rendszer előadások. A beirat-

— Igazad van fiam — válaszolt az öreg lelkes tekintettel — ha így gondolkodsz fiam vagy!

A mostani eseményekről jóformán nem is tudom, mit mondjak!

A felelős minisztérium eszméje üres ábránd, a mi sohasem lehet való. Minek fessegetik azt a szájbölcsőt! A hazának hagyjanak békét, legyen, a hogy lesz.”

„A haza üres fogalom” válaszolt a fiu, a hazaszeretet nem is létezik, csak úgy képzelik az okatlan emberek! Én gondolkozni tudok, nagy eszmék ihletik meg lelkemet!?

Az ég homályában rémesen hangzottak e szavak. Egy hatalmas szellemnek voltak igéi, melyet a képzelt bölcseségek ferde tanai kerítettek hatalmukba.

A vallás, a hit minden esiráját elfojtották a serdülő ifjában. De ime! az ég leple alatt egy lovas közeledik a kapuhoz. Bebecsátatást kér s meg is nyílik a kapu. A kastély urához vezeteti magát.

„Nagyságos Uram!... örvendetek hirt hozok, de szomorúságot is. Ő felsége kinevezte a felelős minisztériumot: ez öröm, ez a szabadság napjának melengető sugara! De az átkos kamarilla ellenünk izgatja a nemzetiségeket, veszélyben van legdrágább kincsünk! szolt a hírnök. Berédy Pál ajkain kacaj vonult el. „A hazának szüksége van minden fiára! A kormány Nagyságodra bizza az övintézkedések megtételeit. Mentse meg e vidéket, mentse meg a hazát!”

„Semmi közöm hozzátok.” Válaszolt a kastély ura.

A csillagok az égen mintha nem ragyognának olyan fényesen, mintha felhő tornyosulna az égen! Szegény hon... szegény nemzet!

közö tanoncok minden nap 9 órától 12-ig jelentkezhetnek a községi gimnázium épületében az Iparostanoneziskola igazgatóságánál.

— **Tűzeset.** Folyó hó 17-én 10 és 11 óra között Fironda György petrozsényi őslakos házának fedele kéménytűz következtében meggyuladt, de a szomszédok idejekorán eloltották. A kár mintegy 40 korona. Ezerhatszáz korona erejéig volt biztosítva. Megindították a vizsgálatot, hogy nem-e a tulajdonos gyújtotta meg haszonlesésből.

— **Halál a csusztatóban.** Messze földről jöve, nagy reményekkel állott be famunkásnak Petrillán a Pollatsek és társa csimpai fűrészvállalat egyik alvállalkozójához Bogdán Ignác. Teendője az volt, hogy figyelemmel kíséresse vajjon nem akad-e meg a rönkök csusztatására készített esatornában vagy egy már fűrészelésre készen álló fenyőfa, mi által tarlaszodás következik be s a szállítás megszűnik. Addig addig nézte a gyors sebességgel haladó rönköket, a míg elszédült s egyensúlyt veszve szerencsétlenségére éppen a csusztatóba, a rönkök közé dőlt be eszméletlenül, melyek összevissza törték. Halva találták meg a vojvodai vízfelfogóban. Sirját az örökzöld fenyvesek között ásták meg.

— **Kiköltöztetett vasutasok.** Érdekfeszítő dolgok történnék mostanában a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél azon vasutasokkal, kik az április 20-iki munkabeszüntetésből kifolyólag bírói eljárás alatt állanak. Sajnos, hogy e dolgok megtörténnek, mert nincs alapjuk, nincs törvényes alapjuk. Lakást keresnek a felfüggesztett vasutasok, mert nekik egyszerűen kiadták az utasítást, hogy természetbeni lakásaikat haladéktalanul ürítsék ki, keressenek maguknak a községben lakást s punctum. Csak hogy egy kis baj van a dologban! Érdeklődve e dolgok iránt, a vasutasok szolgálati rendtartásában nincs megmondva, mely esetben vonható meg a természetbeni lakás, de meg van mondva az illetmény szabályzat 38. §-a 1-ső bekezdésében az, hogy felfüggesztés esetén lakbér vagy természetbeni lakás meghagyatik. Igazán kíváncsiak vagyunk e dolgoknak a kir. táblánál leendő döntésére mert így zaklatni embereket, családokat nyomorúságba dönteni, őket egyszerűen a szabad ég alá utasítani nem lehet méltányos eljárás. Petrozsényben pedig lakást hivataloknak nem oly könnyű ma találni.

— **Inyencz cselédek.** Nem is olyan megvetendő dolog az, a mire Herz társulati vendéglős cselédjének foga már régóta vásott. A tengeri pisztráng volt az a kedves eledel, a mely őt éjjelente a pinczébe esalta. Rég járhatott oda, mert, a mint mondják, sok skatulya hiányzott, de ügyjárt mint a korszó, a mely egy-

apját is, úgy irtozott tőle. Kereste a magányt... Elmerengett a madár dalán... Azt sem tudta jóformán, mit is érez. Sokszor lelement a kertbe. Sokszor elel-nézte Erzsikét. A leány is elmerengett a daliás Berédy Pálon... ő szegény volt... ő árva volt. Kijött a kis lakból virágot tépett és ismét vissza ment. Egyszer a mint virágai között babrált... a mint ápolgatja azokat... valaki megragadja karját. Örülten nézett reá Berédy Pál. Szenvedélyesen sutogta fülebe: „Szeretlek” s azzal elrohant. A leány maga elé bámult, nem tudta megérteni, mi volt az? Leült a nagy hársfa alá: és sokáig, de sokáig zokogott! Szegény, boldogtalan leány! Valami ismeretlen érzelem támadt szívében azon szó hallatára. Mintha az a szó elrabolta volna egész nyugalma! Telik az idő, telnek a napok! Megint ott jár kél a fiatal Berédy kertjében. Szeretne megküzdeni az egész mindenséggel, majd meg sirni szeretne, mint a gyermek! Elszálltak lelkének, merész, viharos gondolatai. A kicsiny lakból egy dal hallatszik:

Sehonnai bitang ember
Ki most ha kell, hallni nem mer,
Kinek drágább rongy cete,
Mint a haza becsülete!
Elszáll a dal összejárja a szívét, a lelkét. Hisz ő magyarnak született s a haza, a magyar vészelyben van...

Kardot oda a kézbe, megmenteni a hazát! Megáll... elgondolkozik! Erzsikét mintha kergetné valami. Kijő s virágait ápolgatja! Mint valami örült odamegy Berédy „Édesem! ne ijedjen meg tőlem. Örültem szeretem... de hazám vészelyben van. Minden magyar kardot köt oldalára. Én is megyek! De ígérje meg nekem, hogy szeretni fog. Ha az Isten is úgy akarja a harez után enyém lesz! Megígéri-e? „Meg” volt a válasz kis szünet után. Szenvedélyesen magához ölelte az egyszerű leányt s megcsókolta, s csak annyit mondott: „Isten veled!”

(Folyt. köv.)

szer mégis nyakát törte. A napokban a vendéglős pinczerje éppen akkor esipte nyakon, mikor a másfél koronás dobozok tartalmát mőhon falatozta. Megdöngötték.

— **Erdőtűzek.** Mult számunkban is jeleztük, hogy járásunk több pontján tűz pusztítja az erdőket. Ujabbban a Rosia hegy oldalain ütötte fel tanyáját a veres kakas. A nagy hőség, mely hetek óta tart vidékünkön és az állandó szél készíti útját a gyorsan haladó lángnyelveknek. A hatóság mindent elkövet a pusztító elem megakadályozására.

— **Ablakbeverések.** Petrozsény nagyközség lakosságának hazafias gondolkodását nincsenek hivatva megbírni azok az eléggé el nem ítéltető fiatal suhancmodor egyének, kik vesznek magoknak annyi bátortárságot, annyira merészek, hogy az egyes háztulajdonosok ablakait betörik csak azért, mert éppen akkor, mikor nekik arra felé tetszik sétálni, nincsenek az ő tisztelőkre kivilágítva. Személyesen győződünk meg, hogy a főúton egy olyan uriembert bántottak meg ily módon haszontalan fráterek, kinek ablakai király születése napja előtti estén 9 óráig fényesen kivoltak világitva. A rendőrség nyomon van.

Tengeren.

Mérhetetlen tenger! te vagy lelkem álma,

Végtelen szabadság fenséges hona.

A ki egyszer látta, annak szíve fája

Örökös időnkig visszasír oda:

A fénylő habokra,

Melyeken ragyogva

Rezdül át a tiszta, izzó napsugár,

Mely fölött a szellő

Suttogó, enyegő...

Halványkékbe olvad át a szemhatár.

Csolnakon.

Egy hullám se rezzen a nagy végtelenben

Csak lágy ringatással lassan rengedez.

Csolnakom megállott... a légben fölöttem

Lassu szárnyacsapással egy sűrű evez.

Meghaltam-e?... Élek? Elfogadva kértem

Hangtalanul éri az ár csolnakom.

Néma csend a vízben, néma csend a légben,

Néma csend a szíven... Ébren álmodom.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Pályázati hirdetmény.

A „Petrozsényi Takarékpénztár Részv. társaság”
gyakornoki állásra

ezennel pályázatot hirdet. Évi 720 korona kezdőfizetéssel. Megkívánatik kereskedelmi akademiái végzettség, továbbá a magyar, német és lehetőleg a román nyelv birása.

Pályázati kérvények szeptember hó 1-ig a-dandók be és az állás azonnal elfoglalandó.

Petrozsény, 1904. évi augusztus hó 19.

Petrozsényi Takarékpénztár
Részv. Társaság.

Bor és Szőlő
árjegyzéket ingyen
és bérmentve küld
Vetye Lajos
szőlő nagy birtokos Nagy-Ösz.

Üzletáthelyezés.

Mert a **Casino**hoz tartozó vendéglővel járó vendéglősi köteleességeket magamra vállaltam, így **órás-műhelyemet** is annak egyik mellékhelyiségébe helyeztem át, miért áruba bocsátom **órás-üzletemben** raktáron álló összes **értéktárgyait**. A t. nagyközönség a legjutányosabb árak mellett juthat igen értékes tárgyakhoz e hó végeig.

Petrozsény, 1904. aug. 13.

PECK MIHÁLY, órás.

A „Kávé király”-hoz.

A ki jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „KIRÁLY-KÁVÉT” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s eddig még egy nem létezett módszer szerint van pörkölvé. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérniük s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb czikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgrammos doboz — 4 kor. 80 fill.

2 „ „ — 9 „ „

4 „ „ — 17 „ 20 „

Ezen különleges pörkölt kávékn kívül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin. Cuba K. 13.50

1 „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—

1 „ 5 „ „ Jamaica „ 11.20

BIRÓ ÉS TÁRSA

7—26 a „Kávé király”-hoz

Budapest, VI. ker. Teréz-körút 2/b.

A „Kávé király”-hoz.

VASUTI MENETREND.

1904. május 1-től.

Petrozsényből indul Piski felé:

éjjel 12⁰¹, reggel 6¹⁹, d. e. 10³⁶, d. u. 5¹⁰, s Piskire érkezik: reggel 4²⁵, d. e. 10³⁰, d. u. 3⁰⁰, este 8³⁵.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 4¹², este 10³⁵ (Dévág) reg. 5⁸ * 6⁰⁵, d. u. 1⁰⁰ * s Budapestre érkezik: reggel 6¹⁰, este 7²⁰, este 9⁵⁵.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 6¹⁵, d. e. 11³⁵, d. u. 4²⁵, este 10²⁸

Vajda-Hunyadról Piski felé:

reggel 4⁰⁸, d. e. 9³⁸, d. u. 1¹⁰, este 7³⁶.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 3¹⁴ * (Brassóig) este 9¹⁶, 10²² * reggel 5⁴⁶ d. e. 10⁵⁷.

Tövisről indul Kolozsvár felé:

d. u. 1⁵⁷, este 8¹² * éjjel 11⁵³ reggel 3³⁸, reggel 9

Petrozsényből indul Lupény felé:

reggel 5¹⁴ d. e. 10²⁶, d. u. 4¹².

Lupényből indul Petrozsény felé:

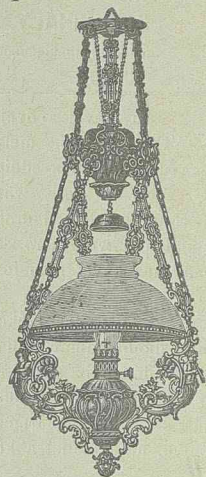
este 7¹⁵, reggel 7⁵⁰, d. u. 3²¹ s Petrozsénybe érkezik este 8⁴⁰, d. e. 9¹⁵, d. u. 4⁵⁴

Piskiről indul Petrozsény felé:

reggel 6¹⁰, d. e. 11²⁵, d. u. 4⁰⁷, éjjel 11⁰⁰ Petrozsénybe érkezik d. e. 10⁰⁰, d. u. 3⁵⁸, este 9⁰⁵, reggel 4⁴⁰.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

Feltűnően bámulatos olcsó árak mellett, mert azon épület, melyben üzletem van, újraépítés

és renoválás alá kerül — áruba bocsátom az üzletembe levő összes áruimat. —

Vétel áron alul találhatók üzletemben üveg, porcellan, tükör, lámpa áruk.

Nagy raktár zománczozott bádgedényekben.

**Különösen feltűnően bámulatos olcsó árak szoba-
butorokban, kaphatók:
Kohn Katalin cégnél
Petrozsényben.**

5-5

A PESTI NAPLÓ új karácsonyi ajándéka.

A Magyar

FESTŐMŰVÉSZET ALBUMA.

Páratlan díszű, külső kiállításban és belső tartalmában egyedül álló remekmű az, amelyet a „Pesti Napló” az 1904 év karácsonyára szánt meglepetésül, olvasóinak. Eddigi karácsonyi ajándékainak díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló”, új és minden eddigi ajándékot messze túlszárnyaló díszművel, melynek címe ez lesz:

A Magyar Festőművészet Albuma

A magyar festőművészet remekeinek gyönyörű foglalatja lesz ez a páratlanul álló díszmunka, amely a magyar festés remekait fogja felölelni a XVII. század nagy magyar festőitől, Kupeczkytól, és Mátyókytól kezdve egész a jelenkorig, amikor Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Benczúr Gyula, Madarász Viktor és Zichy Mihály vezetésével hatalmas gárda szolgálja a magyar festőművészetet. A magyar irodalomban nincs még olyan mű, amely a magyar festőművészetet ilyen gazdaságban mutatja be. Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki, amelyet mesteri kivitelű

Ötven műlapon

mutatunk be a magyar közönségnek. Az ötven műlap nagyrésze gyönyörű sok színnyomásu kép

A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor., félre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy hóra 2 kor. 40 fillér. — Szerkesztősége és kiadóhivatala:

Budapest, VI., Andrássy-ut 27 szám alatt van.

lesz, olyan, mint a melyek a Vörösmarty-Albumot eseménynyé avatták a magyar könyvpiacra.

Ezenkívül a magyar festőművészet történetét a könyvben elsőrendű esztétikusaink érdekes és népszerű előadásban fogják bemutatni. A szöveget számos festménynek a szöveg közé nyomott másolata fogja kísérni, úgy, hogy az ötven többszínnyomású műlappal együtt A magyar Festőművészet Albuma a leggazdagabb és legdíszesebb tára lesz a magyar festőművészetnek. A „Magyar Festőművészet Albumát” megfogja kapni a Pesti napló minden előfizetője, aki az év végéig, akár havonta is, de állandóan és megszakítás nélkül előfizető marad. Minden félreértés elkerülése végett azonban meg kell jegeznünk, hogy azok az új előfizetők, akik az 1904 évre szóló előfizetésük fejében a Vörösmarty-Albumot megkapják, a Magyar Festőművészet Albumára csak úgy tarthatnak igényt, ha egy további egész évre előfizetnek.

Both János Petrozsény.

Ujjonnan berendezett és felszerelt temetkezési vállalat Petrozsényben.

Nem kiméltem semmi kiadást, felszereltem és berendeztem üzletemet újlag, s állandóan készletben tartok: mindenféle egyszerű és finom érc- és fakoporsókat, koszorúkat, szallagokat stb. elvállalok mindenféle temetéseket, ravatárokat világítással együtt úgy helyben, mint vidéken is.

Isten övön mindenkit csapástól, de ha már a kéréshetetlen végzet sújtott, miért ne fordulnának ahhoz a temetkezési vállalathoz, amely a legmagasabb kívánalmaknak megfelel és mégis a legolcsóbb; miután sikerült jutányos áron megvásárolnom a volt Teutsch-féle temetkezési szövetkezet esődtömegének legnagyobb részét és most abban a jó helyzetben vagyok, hogy bármely pillanatban elvállalhatók temetéseket a legegyszerűstől a legdíszesebb kivitelig, a gyászest megfőrtéte után nyert bármely értesítésre — vidékre is — a legrövidebb idő alatt tiszteletemet megteszem, a rendeltvényt átveszem és gondoskodom annak gyors és pontos kivételéről, a legjutányosabb árakban.

Gyermekkoporsók 2 K. tól feljebb, melyhez fejfékeresztet teljesen ingyen adok, nagy-nak 1 öl nagyságban 6 koronától feljebb 300 koronáig; egy temetéshez szükséges kellékek, u. m. koporsó, szemfedél, párna, lepedő, gyermeknek 6 koronától feljebb, nagynak ugyanaz mint fent 12 koronától feljebb. Márványszínű gyermekkoporsók 2 koronától, nagy koporsók 6 koronától feljebb kereszttel vagy fejféával együtt.

Felszereltem és berendeztem üzletemet újlag foképen azért is, mert a mélyen tisztelt nagyközönség részéről azzal a kitüntető bizalommal lettem kitüntetve, hogy ismerve pontosságomat és az árak megszabásában utólrhetetlen méltanyosságomat egy előfordult temetés esetén a végűstéség megadásához szükséges összes kellékeket mindenki nálam szerezte be, s a temetést általam végeztette.

Szíves figyelmükbe magamat ajánlva továbbra is mély tisztelettel maradok

Both János

12-12 Petrozsény, a kórház mellett.

Sürgőnyczim: Both János Petrozsény.

KIADÓ ÜZLETHELYISÉG.

A Zárda szomszédságában lévő, Főutczára nyíló két nagy teremből álló üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni lehet:

Figuli Antal

nyomdatulata donossal.

Krausz József,

órászmester

Petrozsényben, Kossuth Lajos utcán.

Ajánlja a Petrozsény és vidéke n. é. közönségnek a Kossuth Lajos utcán levő raktárát, melyben legfinomabb kivitelű fali- és inga-órák, legjobb és pontosan kiszabályozott zsebórák, arany- és ezüst-ékszerek, ugymint: varrógép és kerékpárok és azoknak alkotrészei, villamos háziessengő stb. cikkek, gyári áron kaphatók.

Elfogad mindenféle óra- és ékszerjavításokat 2 évi jótállás mellett, varrógép és kerékpár javításokat legjutányosabb áron saját műhelyében készülnék el.

Elvállalok villamos háziessengők és acytelyn világítási felszereléseket.

Végül ajánlom a most forgalomba jött villamos irodai órákat, melyeket felhuzni soha nem kell, üzletemben mindenkor megtekinthetők.

Tisztelettel

Krausz József.